

ကမုၢ်လၢမုၢ်တြီၤကီၤရၣ်ဒီးယိၣ်လိာ်တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်ကရၢၢ်တဖၣ် ပၢ်ဖျါထီၣ်အတၢ်သ့ၣ်အုးသးအုးလၢပုၤတၢ်ခိၣ်နၢ် လၢအဟ့ၣ်လီၤအသး ဒီးဟူးဂဲၤလၢပုၤတၢ်ခိၣ်နၢ်ယၢ်အဂီၢ် စီၤသးမံတဂၤ အတၢ်လဲၤပုၤကွံာ်အဂ့ၢ်.

ဖဲလၢမးရှၢ် (၃၁) သီ, ၂၀၂၀ နံၣ် စီၤသးမံဘၣ်တၢ်ခးသံအီၤလၢပယီၤသုး ဖဲအဝဲလဲၤခိၣ်တဲာ်ပယီၤသုးအသိလုၣ်ကျဲမုၢ် လၢစီၤမုၢ်ပျီၤကရၢၢ်န့ၣ်လီၤ. ပယီၤသိလုၣ်ကျဲအံၤပယီၤသုးသ့ၣ်ဒ်ဒီး ဂုၢ်ကျဲးစးဝဲလၢကတုၤထီၣ်ဒီးကမၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အီၤန့ၣ် လီၤ. တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢပယီၤသုးကမၤထီၣ်အသိလုၣ်ကျဲမုၢ်အံၤ ဒုးကထီၣ်တၢ်ဘၣ်ကံာ်ဂုၢ်အခိၣ်သ့ၣ်လၢအမၤတံာ်တံာ် ဒီးမၤပျံၤမၤ ဖုးပုၤလီၢ်ကဝီၤသဝီဖိတဖၣ်အတၢ်အိၣ်မူ လီၤဆိဒ်တၢ် ဖဲတၢ်ယီၤခါအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤဟ့ၣ်လီၤသးလၢပုၤတၢ်ခိၣ်နၢ်ဒီးမုၢ်ဟံၣ်ခိၣ်တဂၤ

စီၤသးမံအိၣ်ဖျါထီၣ် ဖဲ ၁၉၇၀ နံၣ် လၢထံာ်ခံသဝီ, လူၤသီကီၢ်ဆၢကစၢ်ကျါ, ကီၢ်ရၣ်မုၢ်တြီၤ, ကီၢ်သူလှၢဟီၣ်ကဝီၤအ ပုၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲ ၁၉၉၅ နံၣ်န့ၣ် အဝဲဆိဟံၣ်ဆိယီၤဒီးနီၢ်ယုာ်မၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲ ၁၉၉၇ နံၣ်န့ၣ် ပယီၤသုးတုၤထီၣ်ကျဲမုၢ်လၢလဲၤခိၣ်တဲာ်အဝဲ သ့ၣ်အစံာ်လီၢ်လၢအအိၣ်လၢလၢမုၢ်ပျီၤအယီၤ ဘၣ်ပၢ်တုၤကွံာ်အစံာ်လီၢ် ဖဲန့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

စီၤသးမံမၤလိသုးဘၣ်ပးကညီမိၢ်လုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲး တၢ်လၢ ဒီးအဝဲမုၢ်တုၤပုၤတၢ်ခိၣ်နၢ်တဂၤလၢအဟူးဂဲၤတၢ်တ ပယုာ်ယီၤ လၢပုၤတၢ်ခိၣ်နၢ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအပူၤကွံာ် ၂၀၁၆ နံၣ်န့ၣ် စီၤသးမံစးထီၣ်ပၣ်ပၣ်ဂီၢ်ဝဲဒၣ်လၢ တၢ်ဟူးတၢ် ဂဲၤလၢတၢ်ဒီသအကီၢ် ဒီးပုၤတၢ်ခိၣ်နၢ်ပုၤန့ၣ်လီၤ. ဝံၤအလီၢ်ခံ အဝဲ ကဲထီၣ်လူၤသီခိၣ်ပုၤတၢ်ခိၣ်နၢ်ပုၤကမံးတံာ်ပုၤဟူးလီၢ်ဆုၣ်နီၤ (၂), ဒီးမုၢ်စ့ၢ်ကီး ပုၤဟ့ၣ်ကျဲၤဟ့ၣ်ဖးတၢ်တဂၤလၢကီၢ်သ့ၣ်ဂုၢ် ပုၤဟူး ဆုၣ်ရဲၣ်ကျဲၤတၢ်ကမံးတံာ်အကျါတဂၤန့ၣ်လီၤ. အါန့ၣ်အန့ၣ် ဖဲ ၂၀၁၆ နံၣ်န့ၣ် အဝဲလဲၤထီၣ်ယိၣ်လိာ်တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်ကရၢၢ် တၢ်ထံၣ်လိာ်တၢ်ပိၣ်သကိးတၢ်အိၣ်ဖျါထီၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံ အဝဲစးထီၣ် ဟူးဂဲၤဒီးကတီၢ်န့ၣ်ခဲးတၢ်လၢလီၢ်ကဝီၤအပတီၢ် လၢတၢ်နၢ်န့ၣ်အီၤ သ့တဂၤန့ၣ်လီၤ.

စီၤသးမံဟံၣ်တုၤကွံာ်ဝဲဒၣ်အမၤနီၢ်ယုာ်မၤဒီးအဖိခဲလၢ် (၅) ဂၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲအတၢ်သ့ၣ်ဆုၣ်သးဂဲၤဒီးအတၢ်အၢၣ်လီၤ သးလၢ တၢ်ကတဲာ်ကတီၢ်ကညီပုၤထူလံာ်ဖိလုၢ်လၢ်တၢ်ဆဲး တၢ်လၢ, တၢ်ဟူးဆုၣ်ရဲၣ်ကျဲၤကီၢ်, ဒီးအတၢ်ဟ့ၣ်ခိၣ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤပုၤ ထူလံာ်ဖိအတၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ဟံၣ်လၢဖိလံာ်လၢခံတစိတဖၣ်န့ၣ် က အိၣ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤပဝဲထီၣ်ဘိန့ၣ်လီၤ.

စီၤသးမံ ဒီးအမၤနီၢ်ယုာ်မၤဒီးအဖိယဲၢ်ဂၤ

တၢ်ကဲထီၣ်သး

ဖဲလါမးရှၢၣ် (၃၁) သီ, ၂၀၂၀ နံၣ် ဂီၤခိအဆၢကတီၢ် စီၤသးမံၣ်ဒီးအမါနီၢ်ယုၣ်မၤ, အိၣ်ဆိးဖဲထံဘီၣ်သဝီ, ကီၢ်သ့ၣ်ဂ့ၢ်, စီၤမ့ၢ်ပျီၣ်ကရူၢ်, လူၤသီကီၢ်ဆၢၣ်, ဖဲအဟဲက့ၤကဒါက့ၤလၢဟံၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်လဲၤဟးအိၣ်သကိးအဒိပုၢ်ဝဲၢ် ဒ်သိးကလဲၤပုၤဆါအိၣ်သးသ့ၣ်ဒီးမၤန့ၢ်က့ၤအတၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢအမၤလိာ်ဟံၣ်တဖၣ် လၢတၢ်တိထီၣ်စံာ်အသီတလီၢ်အဂီၢ်, လၢအတၢ်ဟဲက့ၤကဒါက့ၤဆူအဟံၣ်အဂီၢ် အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ခိတၢ်ဝဲပယီၤသးအကျဲတတီၤ လၢတၢ်ကိးအမံၤလၢ စီၤနွံၤပျီၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တနံၤန့ၣ် ခုၣ်အဲၣ်ယုၣ်နဲၣ်လီၤဖါတၢ်ဖုကဆိဒီးအသကိးဘၣ်ဘၢဖိတဂၤ လၢကဟံးန့ၢ်မုၢ်ဒါတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢလၢပုၤသဝီဖိအတၢ်လဲၤတၢ်က့ၤပုၤအိၣ်တၢ်ဒီး ကဘၣ်ခိတၢ်ဝဲပယီၤသးအသီလ့ၣ်ကျဲမုၢ်ဖဲ စီၤနွံၤပျီၣ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်တၢ်ခဲးလီၤအဆၢကတီၢ် ဖုကဆိတထံၣ်တၢ်လီၤဆီနီၣ်တမံၤဘၣ် ဒီးန့ၣ်လဲၤတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအိၣ်အယိ တဲစိပုၤသဝီဖိလၢခိတၢ်ကျဲန့ၢ်လံ, ဝဲ ပုၤလီၢ်ကဝီဖိလၢကျဲမုၢ်ခံကပလၢၣ် စးထီၣ်ခိတၢ်ဝဲပယီၤသီလ့ၣ်ကျဲမုၢ် ကဘၣ်ဖဲဟါခိ (၆) န့ၣ်ရံၣ် (၄၀) မံးနံးအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢစီၤသးမံၣ်ဟဲက့ၤတကပန့ၣ်ပၣ်ယုၣ်ဝဲ စီၤသးမံၣ်ဒီးအမါ, ဒီးအသကိးသဝီဖိ (၃) ဂၤ ယုၣ်ဒီးခုၣ်အဲၣ်ယုၣ်သးဖိ (၁) ဂၤ, ပုၤခဲလၢၣ် (၆) ဂၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်လၢပုၤသဝီဖိ (၅) ဂၤအံၤဟဲက့ၤဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ် ဟုၤသး, ကိၣ်, သးသ့ၣ် ဒီးဟံၣ်ယီၤတၢ်ပိးတၢ်လီၤဒ်အမ့ၢ်ယဲာ်ဒီးကျိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤဟဲက့ၤတၢ်ဖိတဖုအံၤ ဟဲက့ၤခိတၢ်ဝဲပယီၤသးသီလ့ၣ်ကျဲမုၢ်ဝဲ ဖဲအဟဲက့ၤတလၢကွံာ်ကျဲမုၢ်ကအိၣ်အမံၤထၢၣ် (၁၀၀) ဘျဲၣ်, ဒီးကဘၣ်ဖဲဟါခိ (၆) န့ၣ်ရံၣ် (၅၀) မံးနံးအဆၢကတီၢ်န့ၣ် ပယီၤသးလၢအနီၣ်ဂံၢ်အိၣ် (၁၀) ဂၤ ခးတပျုၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢကျိအယိအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်စံာ်သဖျိဒ်သိးအသးသမုၢ်ပုၤဖျးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တုၤဖုကဆိန့ၢ်ဟူပယီၤသးခးသဝီဖိတဘျီလံန့ၣ် အဝဲဒီးအသကိးဘၣ်ဘၢဖိခးခိဆၢပယီၤ ဒ်သိးပုၤသဝီဖိတဖၣ်စံာ်ကပုၤဖျးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤယုၢ်ဝဲအဆၢကတီၢ် နီၢ်ယုၣ်မၤအဝဲတဘၣ်အီၤလၢကျိချဲဘၣ်အီၤအယိ အဝဲဒီးအသကိးအဂၤတဖၣ် ယုၢ်ပုၤဖျးသးဒီးဘၣ်ဟံၣ်တုၢ်ကွံာ်ဝဲ စီၤသးမံၣ်န့ၣ်လီၤ.

မုၢ်ဆုၣ်ထီၣ်စီၤသးမံၣ်တဟဲက့ၤဖျိးထီၣ်ဘၣ်အယိ ပုၤန့ၣ်လဲၤ အဝဲသံတုၢ်ဖဲပယီၤခးအီၤအကျိပုၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢၣ်ဒီးကျိချဲဘၣ်အီၤပျဲထံၣ်, ဘၣ်အနီၢ်ခိက့ၢ်ဂီၤဖဲလဲၣ်, သံတဘျီယီၤခါ, သ့ၣ်သံက့ၤလၢခဲခါ, မ့တမ့ၢ် ပယီၤသးဟဲခးသံက့ၤအီၤလၢမုၢ်ဆုၣ်ထီၣ်ခါန့ၣ် မတတဂမး တဲလီၤတၢ်တဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤတယာ်ဝဲဒၣ်လၢ စီၤသးမံၣ်အံၤ ဝဲဒၣ်သးသ့ၣ်လၢဟုၤသးထၢၣ်ဝါဝါတဖျုၣ်အပူၤအယိ မုၢ်န့ၢ်ခိအဆၢကတီၢ်ပျါကပီၤဝါဒီး ပယီၤသးကထံၣ်အီၤညီၤ ဒီးခးဖျိၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ.

ဖဲလါအုၣ်ဖျိၣ်ထီၣ် (၄) သီ, ဂီၤခိန့ၣ်, ပယီၤသးခးသံစီၤသးမံၣ်ပျဲထီၣ်သၢသီဝဲအလီၢ်ခဲ, တုၤမ့ၢ်ပုၤသဝီဖိသ့ၣ်ညါလၢပယီၤသးတဖၣ် သးကွံာ်အသးလၢတၢ်လီၤအဝဲန့ၣ်လံအဘျီ အဝဲသ့ၣ်လဲၤကွံာ်ယုၣ်က့ၤစီၤသးမံၣ်အစိၣ် ဘၣ်ဆၢၣ် စီၤသးမံၣ်အစိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ် တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဝဲက့ၤဝဲတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ် ပုၤတထံၣ်လၢနီၣ်တမံၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်မိၢ်လုၢ်လၢတၢ်စုၢ်တၢ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲအသိး ပုၤမ့ၢ်သံန့ၣ် တၢ်ကဘၣ်မၤဒ်သိး တၢ်အိၣ်မုၢ်လၢသံဝဲအလီၢ်ခဲ ကယုၣ်ထံၣ်က့ၤကျဲကဘၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကမၤဂ့ၤမၤဝါဒီးဟူထီၣ်က့ၤစီၤသးမံၣ်ကသ့အဂီၢ်တၢ်တထံၣ်လၢစီၤသးမံၣ်အစိၣ်အယိ ဒ်အတၢ်စုၢ်တၢ်န့ၣ်အိၣ်အသိး လဲၤကိးန့ၢ်က့ၤဝဲအကလၢဖဲတၢ်ကဲထီၣ်သးအလီၢ်ဒီး ဟူထီၣ်က့ၤပျုၣ်ဒ်မိၢ်လုၢ်လၢတၢ်မၤညီၤန့ၢ်အီၤအသိးန့ၣ်လီၤ.

စီၤသးမံၣ်အတၢ်သံအံၤ တမ့ၢ်တၢ်ဘၣ်ဆဲးဘၣ်တီၤဘၣ် မ့မ့ၢ်တခီ ပယီၤသးအိၣ်ဒီးတၢ်ပညိၣ်လၢ ကခးသံဝဲပုၤကမ့ၢ်ဖိလီၤလီၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်မနုၤအယိလဲၣ်န့ၣ် ဖဲတနံၤယီၤ လါမးရှၢၣ် (၃၁) သီ ဂီၤခိအဆၢကတီၢ် ပယီၤသးခးတုၢ်စုၢ်ကိး သဝီဖိသီလ့ၣ်ကျဲမုၢ်လၢတၢ်ဖိလၢတတီၤ လၢအမ့ၢ်ထီၣ်ကိးလိာ်ကျိ, လၢစီၤစုၤယံၤဒီးတၢ်ခးသံစီၤသးမံၣ်အလီၢ် (၁) ကံလိမံထၢၣ် ဘၣ်ဆၢၣ်တၢ်ဘၣ်ဒ်ဘၣ်ထံးဒီးတၢ်သံတၢ်ပျၢ်တအိၣ်ဘၣ်. ညီန့ၢ်ပယီၤသးသ့ၣ်တဖၣ် ဟးဝုၤဝီခိးတၢ်ဝဲ ဟါခိလီၤအဆၢကတီၢ် က့ၤကဒါက့ၤဆူအဝဲသ့ၣ်သးကလၢအိၣ်တၢ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဲထီၣ်သးတဘျီအံၤ တၢ်န့ၣ်လဲၤ ပယီၤသးဟဲခုၣ်ဝဲတၢ်ပုၤလၢဂီၤခိအဆၢကတီၢ် ဒီးအိၣ်ခိးခုၣ်သ့ၣ်တၢ်ဖဲန့ၣ် လၢကဒုးထီၣ်ဒါတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လီၤလၢပယီၤသးအိၣ်ခိးခးတၢ်အလီၢ်န့ၣ် လဲၤတလၢကွံာ်ဝဲဒၣ် ခုၣ်အဲၣ်ယုၣ်အတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်လၢပယီၤသးတဘၣ်ဟးတလၢကွံာ်အကျဲမုၢ်အယုၤ တကပ (၅၀) မံထၢၣ် ဒ်ထံကီၢ်ဒီးတဘျီတၢ်ပတုၢ်တၢ်ခးတၢ်အၢၣ်လီၤအလံာ်ယံးယာ် (NCA) အိၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ပယီၤသးအတၢ်ခးလီၤတၢ်တဘျီအံၤ တမ့ၢ်အခးဝဲခုၣ်အဲၣ်ယုၣ်သးဖိဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်အိၣ်လၢကခးခုၣ်အဲၣ်ယုၣ်အသးဖိန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ခးဆိဝဲလၢဖုကဆိဒီးအသကိး လၢအဟဲအိၣ်ခိးဆိဟံၣ်စၢၤသဝီဖိလၢအိၣ်ဘုးဒီးအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢန့ၣ်အမဲာ်ညါ အဝဲသ့ၣ်အတၢ်မၤလီၤမၤကွံာ်ဝဲစီၤသးမံၣ်အစိၣ်အံၤ မ့ၢ်ဒ်သိးကမၤဟါမၤကွံာ်တၢ်အုၣ်သးသုတဖျါထီၣ်နီၣ်တမံၤတဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်အုးသးအုးဒီးတၢ်လိာ်မၤလၢတကြးကဲထီၣ်အသး

လၢပုၤယိၣ်လိာ်တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်ကရၢၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်ဒီးပုၤကိးဂၤဒဲးလၢအအိၣ်လၢမုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရၣ်ဟီၣ်ကဝီၤပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်စီၤသးမံၤအတၢ်သံအံၤမ့ၢ်ဝဲ တၢ်သ့ၣ်အုးသးအုးဖးဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. စီၤသးမံၤအတၢ်ဂၤလိာ်လၢ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်က့ၢ်တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်ဒီးတၢ်ဒီသအါမိၢ်ဟံၣ်ဖုဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်တဖၣ်အံၤန့ၣ် ပသးပုၤနီၣ်တန့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

လီၢ်ကဝီၤပုၤကတၢၢ်ခၢၣ်စး, ခိၣ်န့ၣ်ဒီးပုၤဟူးဂဲၤတၢ်လၢထံၣ်ရၢၢ်ကီၢ်သးဂ့ၢ်ဝီတဖၣ် ကဲထီၣ်ဝဲပယီၤသုးအတၢ်ပညိၣ်အခိၣ်သ့ၣ်လၢကမၤသံဝဲအဂီၢ်ဒီး ဒ်န့ၣ်အသိး စီၤသးမံၤအတၢ်သံအံၤ မ့ၢ်ဝဲပယီၤသုးအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအတၢ်ပညိၣ်အာအာသီသီလၢ အမၤသံဝဲဒၣ်ကညီကမျၢၢ်ဖိန့ၣ်လီၤ.

ပယီၤသုးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် လုၢ်သ့ၣ်ခါပတၢ်ဝဲထံၣ်ကီၢ်ဒီတဘျီတၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးတၢ်အၢၣ်လီၤအလံာ်ယံးယာ် (NCA) ဒီးဒုးထီၣ်ဒါဝဲကညီကမျၢၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအဖီခိၣ် ယိၣ်လိာ်တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်ကရၢၢ်ကမံးတံာ်ဖိတဖၣ်ထီၣ်ဒါဝဲပယီၤသုးအတၢ်မၤလၢအရၢၢ်အစၢၢ် ဒီးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်တဟံၣ်လုၢ်ဟံၣ်ပုၤဒီးဟံၣ်ကဲဝဲပယီၤကဝီၤဖိအသးသမူတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အနီၢ်ကီၢ်တခီ ကီၢ်ပယီၤသုးမ့ၢ်တလုၢ်သ့ၣ်ခါပတၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးအတၢ်သိၣ်တၢ်သီဒီးမၤဟးဂီၤပုၤဂီၢ်ဝီဒူးယာ်လၢတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးဒီးဘျီတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးအကျိၤအကျဲၤန့ၣ် တၢ်သ့ၣ်အုးသးအုးဒီးလီၢ်ကဝီၤဖိလၢအတၢ်ကမၢ်တအိၣ်ဘၣ်တဖၣ်အသးသမူဘၣ်လီၤမၤကွံာ်အိၣ်ထီၣ်တသ့ဘၣ်န့ၣ်ဘၣ်လီၤ.

စီၤသးမံၤအတၢ်လဲၤပုၤကွံာ်အံၤ ဒုးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ပုၤတၢ်အကါဒိၣ်လၢ ပကဆဲးမၤသကိး တၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢအအိၣ်ဒီးအခီပညီ, သ့ၣ်ထီၣ်က့ၢ်တၢ်ဃုတၢ်ဖိးလၢအတၢ်နီၢ် လၢပုၤကီၢ်သုလုၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ် စီၤသးမံၤအံၤ ကအိၣ်တ့ၢ်လၢယိၣ်လိာ်တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်ကရၢၢ်ကရၢၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အသးကံၢ်ပုၤထီၣ်ဘိန့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်အဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ, ဆဲးကျိးဘၣ် နီၢ်ဆၣ်မူ (ကညီကျိၣ်ဒီးကိလၢဝါကျိၣ်)
လီၤတဲစီၣ်နီၣ်ဂံၢ် +၆၆ ၉၇၉ ၉၅၈ ၁၇၇

ဝဲ ၂၀၁၅ န့ၣ် တၢ်ကူၣ်လိာ်တၢ်ပိာ်သကိးကီၢ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ် စီၤသးမံၤ (လီၢ်ခံတကျိၤ ပုၤဃုဂၤတၢ်စးထီၣ်ဂံၢ်လၢအစ့ၣ်တကပၤ) စီၤအိၣ်မူ (အမဲာ်ညါတကျိၤပုၤသၢၤတၢ်စးထီၣ်ဂံၢ်လၢအစ့ၣ်) ဘၣ်တၢ်ခးသံအီၤလၢပယီၤသုးဖဲလၢအဖြ့ၣ် ၂၀၁၈ န့ၣ်, ဒီးထီၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်အိၣ်ဖိၣ်တဘျီအံၤ